

Ministerie van Landbouw, Visserij,
Voedselzekerheid en Natuur

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Eerste Kamer
der Staten-Generaal
Kazernestraat 52
2514 CV DEN HAAG

**Directoraat-generaal Natuur
en Visserij**

Cluster Soorten

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001858272854000

T 070 379 8911 (algemeen)

F 070 378 6011 (algemeen)

www.rijksoverheid.nl/lvvn

Ons kenmerk

DGNV-S / 106280427

Uw kenmerk

180779U

Datum 1 juni 2026

Betreft Beantwoording schriftelijke vragen over bescherming van de wolf

Geachte Voorzitter,

Hierbij stuur ik u de antwoorden op de schriftelijke vragen ex artikel 105 van het Reglement van Orde van de leden Koffeman en Nicolai (PvdD), medegedeeld op 24 april 2026, over bescherming van de wolf.

Hoogachtend,

Silvio P.A. Erkens

Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

180779U

**Directoraat-generaal Natuur
en Visserij**

1

Kent u het bericht 'Nederland kan voorbeeld Duitsland niet volgen om sneller wolven te doden'?

DGNV-S / 106280427

Antwoord

Ja.

2

Kent u het bericht 'Wolven afschrikken en sneller ingrijpen', staatssecretaris deelt plannen'?

Antwoord

Ja.

3

Deelt u de opvatting van uw ambtsvoorganger dat het onderzoek van Wageningen University & Research met betrekking tot de staat van instandhouding van de wolf 'een realiteitsgehalte van 0,0' zou hebben en dat de uitkomsten zoals gerapporteerd door de onderzoekers van Wageningen University & Research 'gecanceled' kunnen worden? Zo ja, op welke gronden? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Ik ben van mening dat Wageningen University & Research een gedegen onderzoek heeft uitgevoerd met betrekking tot de staat van instandhouding van wolven in Nederland. Omdat het bepalen van de staat van instandhouding een belangrijk onderdeel vormt van het wolvenbeleid en dit uiterst zorgvuldig plaats moet vinden, kijk ik met belangstelling uit naar het door mijn ambtsvoorganger ingezette aanvullende onderzoek. Ik verwacht dit onderzoek in de zomer en zal uw Kamer hier zo spoedig mogelijk over informeren.

4

Is het waar dat een andere partij in opdracht van uw ambtsvoorganger alternatief onderzoek doet naar de staat van instandhouding en dat de resultaten daarvan voor de zomer verwacht worden? Zo ja, wat is de naam en achtergrond van het andere onderzoeksinstituut en hoe wilt u de uitkomsten van beide onderzoeksinstituten wegen? Zo nee, bent u bereid uw beleid met betrekking tot de consequenties van een ongunstige staat van instandhouding op korte termijn te vertalen in een strikt beschermingsbeleid voor de wolf?

Antwoord

Het instituut Faunis SRL – Soluzioni Innovative per la Gestione e la Conservazione Della Fauna voert een aanvullend onderzoek uit naar de staat van instandhouding van wolven in Nederland. De resultaten verwacht ik in de zomer. Dit onderzoek is een aanvulling op het onderzoek van Wageningen University & Research en ik wil de beide onderzoeken in samenhang wegen.

5

Bent u met deze leden van mening dat alternatief onderzoek een motie van wantrouwen betekent voor de onderzoekers van Wageningen University & Research en bent u bereid zo'n alternatief onderzoek stop te (doen) zetten? Zo ja, op welke termijn en wijze wilt u de opdracht intrekken? Zo nee, welke duiding

geeft u dan aan het in twijfel trekken van de onderzoeksuitkomsten van Wageningen University & Research?

**Directoraat-generaal Natuur
en Visserij**

Antwoord

Ik heb veel het volste vertrouwen in Wageningen University & Research. Het betreft hier een aanvullend onderzoek op verzoek van mijn ambtsvoorganger. Ik zie geen aanleiding om dit reeds lopende onderzoek stop te zetten. Het onderzoek van Wageningen University & Research richtte zich op de ecologische situatie van wolven in Nederland. Het aanvullend onderzoek betreft ook andere relevante perspectieven, zoals socio-economische overwegingen en fysieke veiligheid.

DGNV-S / 106280427

6

Zijn uw uitlatingen over het sneller ingrijpen en/of afschrikken van wolven te herleiden naar de onderzoeksresultaten van Wageningen University & Research, ambtelijk advies of (inter)nationale jurisprudentie? Zo ja, welke? Zo nee, waarop zijn uw uitlatingen ter zake dan gebaseerd?

Antwoord

Ik baseer me op de Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) over wolven die ik voorbereid en waar ik uw Kamer onlangs over heb geïnformeerd (Kamerstuk 180844). Deze AMvB moet het mogelijk maken sneller en adequater in te grijpen bij incidenten met probleemwolven en probleemsituaties met een wolf.

7

Is het waar dat houders van buiten gehouden dieren wettelijk verplicht zijn om hun dieren deugdelijk te beschermen tegen roofdieren? Zo nee, waarom niet? Zo ja, op welke wijze is er toezicht en handhaving van dit wettelijke voorschrift?

Antwoord

Ja, volgens artikel 1.6, derde lid, Besluit houders van dieren moeten dieren, indien deze niet in een gebouw worden gehouden, zo nodig bescherming geboden worden tegen roofdieren. De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) richt haar toezicht nu op situaties waarbij regelmatige aanvallen door wolven hebben plaatsgevonden waartegen de houder onvoldoende beschermingsmaatregelen heeft genomen. Dit in afwachting van de nadere invulling van de norm voor bescherming tegen wolven. De interventie wordt bepaald per situatie.

8

Is het waar dat veehouders in 88,8% van de situaties met wolvenaanvallen in het afgelopen jaar hun vee niet deugdelijk beschermd hadden zoals wettelijk voorgeschreven? Zo nee, wat is dan het juiste percentage? Zo ja, bent u bereid de NVWA opdracht te geven streng toe te zien op naleving van de wettelijke plicht tot bescherming van buiten gehouden dieren?

Antwoord

In april van dit jaar heeft BIJ12 de 'Jaarrapportage wolven 2025' gepubliceerd. Hieruit bleek dat bij 988 van de 1.114 bevestigde wolvenschademeldingen uit 2025 (ruim 88%) geen sprake was van preventieve maatregelen zoals beschreven in de BIJ12 Faunaschade PreventieKit Wolven (FPK). De FPK bevat adviesnormen over welke preventieve maatregelen houders kunnen nemen om hun dieren te beschermen tegen wolvenaanvallen. Er kan op basis van deze cijfers niet gesteld worden welk percentage van de houders de wet overtreden. De adviezen uit de

FPK vormen namelijk geen wettelijke verplichting. Wel moeten houders volgens artikel 1.6, derde lid, Besluit houders van dieren hun dieren, indien deze niet in een gebouw worden gehouden, zo nodig bescherming bieden tegen wolven. Deze open norm schrijft echter niet voor welke specifieke preventieve maatregelen houders moeten nemen in welke situaties.

**Directoraat-generaal Natuur
en Visserij**

DGNV-S / 106280427

De NVWA is samen met de Landelijke Inspectiedienst Dierenwelzijn, de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland en de Politie verantwoordelijk voor het toezicht en de handhaving op deze open norm. In mijn antwoord op vraag 7 staat beschreven hoe de NVWA het toezicht en de handhaving in dit kader momenteel vormgeeft.

Het is belangrijk dat we, naast het inrichten van toezicht en handhaving, zorgen dat dierhouders toegang hebben tot de nodige ondersteuning. Het correct toepassen van wolfwerende maatregelen vraagt namelijk om grote inspanningen en specifieke kennis en expertise. Daarom zijn er vanuit het Rijk middelen beschikbaar gesteld voor regionale veebeschermingsinitiatieven en zijn er provinciale subsidies voor de aanschaf van wolfwerende maatregelen. We zien dat dierhouders steeds meer gebruik maken van deze mogelijkheden. Er zijn verschillende initiatieven gestart en in ontwikkeling, zoals de Drentse praktijkproef met mobiele wolfwerende rasters, gericht op de ondersteuning van dierhouders en het opdoen van kennis en ervaring in de praktijk. Ook hebben provincies de subsidieplafonds regelmatig verhoogd door de grote interesse voor deze subsidies.

9

Is het waar dat de NVWA pas in 2024 voor het eerst een waarschuwing heeft gegeven voor overtreding van de wettelijke bepalingen (zie vraag 7)? Zo ja, waarom is niet eerder gehandhaafd en waarom blijven sancties nog steeds uit? Zo nee, wanneer trad de NVWA eerder handhavend op in een kwestie als deze?

Antwoord

Het klopt dat de NVWA in 2024 voor het eerst een officiële waarschuwing heeft gegeven voor het onvoldoende bescherming bieden aan gehouden dieren tegen wolven. Eerdere handhaving heeft niet plaatsgevonden omdat de terugkomst van wolven naar Nederland een nieuwe ontwikkeling was, waar nog kennis over opgedaan moest worden en waar veehouders zich nog op moesten aanpassen. In mijn antwoord op vraag 7 staat beschreven hoe de NVWA het toezicht en de handhaving op deze norm op dit moment vormgeeft.

10

Bent u bereid in overleg met de provinciale uitvoerders van schadevergoedingsregelingen te treden over het stoppen van schadevergoedingen aan veehouders die bij herhaling de wettelijke beschermingsplicht overtreden, waar de beloning van dergelijke wetsovertreding als uitlokking gezien kan worden? Zo nee, waarom niet? Zo ja, op welke termijn en wijze?

Antwoord

Het beleid rond tegemoetkoming bij door wolven veroorzaakte schade is de bevoegdheid van provincies. Houders hoeven momenteel geen preventieve maatregelen te nemen om aanspraak te maken op een tegemoetkoming in de schade. In het interprovinciaal Wolvenplan 2025 staat dat provincies hier vanaf volgend jaar verandering in willen brengen. In zijn algemeenheid geldt dat dierhouders wettelijk verantwoordelijk zijn voor het nemen van preventieve maatregelen om hun dieren zo nodig tegen roofdieren te beschermen. Ik werk

momenteel aan een beleidsregel die invulling geeft aan deze open norm, zodat duidelijk wordt wat er van dierhouders verwacht wordt. Hierbij betrek ik onder andere medeoverheden en sectorpartijen. In dit traject heb ik ook aandacht voor de integraliteit met het provinciale beleid voor tegemoetkomingen in schade.

**Directoraat-generaal Natuur
en Visserij**

11

DGNV-S / 106280427

Bent u bereid de handhavingscapaciteit van de NVWA uit te breiden en marktpartijen duidelijk te maken dat wetsovertredingen ter zake niet langer gedoogd zullen worden? Zo ja, op welke termijn en wijze? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

De NVWA heeft de verantwoordelijkheid om zorg te dragen voor het toezicht op naleven van de norm uit artikel 1.6, derde lid, Besluit houders van dieren. De NVWA maakt elk jaar een plan dat beschrijft waar zij haar capaciteit op inzet. Er is momenteel geen aanleiding om de handhavingscapaciteit voor deze specifieke norm uit te breiden. Bij deze norm speelt momenteel met name de vraag wat er van dierhouders verwacht mag worden. Om het toezicht verder te verbeteren, werk ik daarom aan een beleidsregel die dit verduidelijkt. Daarnaast zet ik samen met provincies in op het ondersteunen van dierhouders die hun dieren willen beschermen tegen wolvenaantallen en op de (door)ontwikkeling van preventieve maatregelen.

Aan de Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

**Directoraat-generaal Natuur
en Visserij**
Cluster Soorten

Auteur

[Redacted signature]

TER BESLISSING
Datum aangemaakt
19 mei 2026

Kenmerk
DGNV-S / 106332270

nota
TER BESLISSING

Beantwoording schriftelijke vragen bescherming
van de wolf.

Kopie aan

Bijlage(n)

Parafenroute

[Redacted signature lines]

Aanleiding

De leden Koffeman en Nicolai (PvdD) hebben schriftelijke vragen ex artikel 105 van het Reglement van Orde gesteld over bescherming van de wolf.

Geadviseerd besluit

U kunt de brief ondertekenen.

Kernpunten

- Een deel van de vragen gaat over het onderzoek naar de staat van instandhouding van wolven in Nederland dat Wageningen University & Research in 2025 heeft uitgevoerd en het aanvullende onderzoek dat momenteel door Italiaanse onderzoekers wordt gedaan.
- Er worden verschillende vragen gesteld over het functioneren van de NVWA m.b.t. de naleving van de verplichting van artikel 1.6, derde lid, Besluit houders van dieren voor dierhouders om hun dieren, indien deze niet in een gebouw worden gehouden, zo nodig bescherming te bieden tegen roofdieren.
- In uw antwoord geeft u aan het volste vertrouwen te hebben in Wageningen University & Research en dat u de uitkomsten van het Italiaanse onderzoek afwacht.
- U geeft tevens aan hoe de NVWA functioneert en dat u een beleidsregel voorbereidt die meer duidelijkheid en uniformiteit zal creëren ten aanzien van de in dit artikel van het Besluit houder van dieren bedoelde bescherming tegen wolven.